

EDINOST

Uredništvo in upravnstvo: Trst (3), ulica S. Francesco d'Assisi 20. Telefon 11-57. Dopisi naj se pošiljajo izključno uredništvu, oglaševalci, reklamisti in denar na upravnstvo. Rokopisi se ne vračajo. Neprilagojena pisma se ne sprejemajo. — Last, založba in tisk: Tiskarna "Edinost". Poduredništvo v Gorici: ulica Giosuè Carducci št. 7, I. n. — Telefon št. 327. Glavni in odgovorni urednik: prof. Filip Perić.

Naš vsakdanji kruh

Mislil, da ne pretiravam, če rečem, da sta nam dandanes knjiga in časopis v enaki meri potrebna za naše duševno življenje kot nam je potreben kruh za fizično življenje! Navedel smo se nam, bojujemo se zanj, živimo zanj! Za kruh! In mnogo za knjigo in časopis!

Cemu sem si izbral to snov za razmotrivanje in premišljevanje, me bo kdo vprašal. Odgovorjam: Zato, ker se zavedam velike važnosti tega našega duševnega kruha in hočem tudi na to važnost nazorno pokazati in sicer najprej v splošnem, potem pa še z ozirom na naše časopise! Moja naloga bo sicer nekoliko kočljiva in težka, zlasti v drugi polovici članka, ali s pogumom se napotim na to pot.

Pomen knjige je bil in je za človeštvo velikanski! Ona je prenaševalka misli in besede, ona je razširjevalka idej in lepot, ona je nositeljica koristi in priznanja, tudi škode, zabave in tudi pohujšanja. Skratka, ona je naša prijateljica, dobri prijateljica, pa naj si bo tudi vaših slaba prijateljica! Vendar pa je primerjamo korist, ki nam jih prinaša, in škodo, ki nam jo včasih pripravljajo, moramo s ponosom reči, da je človeštvu neizmerno več prinesla koristi, kakor pa škode! In moje mnenje je: Kdor je globoko, tudi pregluboko do dna pogledal v knjigo, njegov končni rezultat bo — korist.

Ce je že knjiga toliko važna, koliko večjega pomena pa mora biti še časopis, ki se liki listje jeseni razpršava vsepovsod, med vse ljudi in sloje, prinašajoč vsak dan novih novic, nove duševne hrane, nove sladke pižaje, pa tudi novega strupa. Že iz tega vzroka je časopis za današnjega človeka večje važnosti od knjige! Težko je priti do knjige, zlasti v teh finančno tako kritičnih časih, v tej draginji, do časopisa pa se pride za lahkoto. Časopis je nekak poliglot znanosti, politike in umetnosti! Če bi n. pr. nena doma prenehala izhajati vse časopise na svetu, trideset svet bi zdelo od dolgega časa, pa naj si bo opoldne pri kosilu, naj si bo večer po večerji, naj si bo ves dan! Podobno, če bi nikjer več na svetu ne pekli kruha! Bog ve, v čem bi dobilo človeštvo njemu dostojnega namestnika?

Časopisje se danes lahko enači z besedico: Javno mnenje! Ker je njegov vpliv na javno mnenje tako velikanski, kot ga ni imelo v svetovni zgodovini nobeno drugo poročevalno sredstvo! Posebno je dana možnost hitrega poročanja danes, ko smo uslužili telegraf, telefon in radio. Sploh moderna prometna sredstva! Kako se izmenjavajo in s kakšno brzino se danes razširjajo kulturne in politične ideje! Po celem svetu! Časopisje piše: "Vojna bo!" Vsi ljudje govorijo: "Vojna bo!" Časopisji pišejo: "Najvažnejše je časopisje pač v politiki. Vsaki stranki je danes bojni meč: časopis! Ne besede, ne shod ne napravi takega efekta, kot časopis! Vsaka stranka je prišla na vladno pot s svojega časopisa!"

Vsaka politična ideja je našla pot med ljudske mase v zadnjih desetletjih potom časopisa, potom časopisa je dospela na svoj višji pedestal, s katerega vlada! Zato je razumljivo, da polaga vsaka država veliko važnost na razvoj časopisja, zato je jasno, da ga mora nadzorovati in cenzurirati pač v svoj interes, zato je umevno, da je boj za časopisne postojanke prva strateška poteza političnega boja in gibanja.

Ko tako premišljujemo o časopisju, se zamislimo in se vprašamo: "V čem leži pa pravzaprav toliko važnost časopisja?" In naštevamo:

Predvsem časopisje: koristi. In sicer splošnosti in posamezniku. Koristi nam kot poročevalno, informativno sredstvo, ker nam prinaša razna zanimiva in tudi potrebna poročila iz daljnega sveta: tako da čitamo neprestano vršče se zgodovino, ki je danes morda bolj pestra, kot je bila kdaj prej, v pravi zgodovinski, to je v pretekli dobi! Koristi nam, ker nam pri-

naša nove, v veljavo stopajoče zakone in naredbe, ki bi jih sicer ne mogli tako hitro zvedeti! Z opisovanjem dnevnih dogodkov se učimo, kot se učimo ob čitanju zgodovine; tako se učimo hkratu, ko nas časopis opozarja na prej omenjene nove naredbe. Prinaša zanimive članke o različnih vedah in strokah, med katerimi mu mora biti posvečena posebno obsežna rubrika za gospodarstvo. S svojimi znanstvenimi članki nas vodi za znanstvenim svetom, ki z neizmerno naglico beži v napredek, v bližnjo bodočnost! Kajti duševni in znanstveni razvoj v današnjih časih je podoben teku hitre reke. Kdor stoji molče na bregu in ne teče za valovi, ostane od zadaj in nazaduje! Torej časopisje nas uči.

Nadalje časopisje nas zanima in zabava. Med svojimi kolonami prinaša senzacionalne vesti, ki so nad vse zanimive in o katerih ne moremo reči, da nam ravno koristijo, pač pa nam čitanje časopisa olajšujejo, nekako slajšajo. Nadalje nam vsak časopis prinese na leto v svojem podlistku po en ali več romanov, ki nas tako rekoč skoraj nič ne stane, čitamo ga kar tja mimogrede! V podlistkih približujejo živeti pisatelji in umetniki svoje umotvore, zanimive novele in druga kulturna poročila. Skratka, časopis, ki hoče biti pester in zanimiv, mora ustrezati vsem tem trem zahtevam, ki sem jih navedel.

Poleg tega je časopisje pravno tudi kot reklamno sredstvo, ki se ga lahko poslužuje vsak, proti majhnemu plačilu! Sploh ugodnosti, ki nam jih nudi časopisje, so neprecenljive. Omeniti pa moram, da ima poleg svojih solčnih strani tudi svoje senčne, pa z njimi se danes ne bom pečal.

Kaj pa je z našim časopisjem? Jaz sem že večkrat o tem premišljeval in z nekaterimi, ki so kritizirali naše časopise, tudi na široko o tem debatiral.

Ce hoče imeti časopis v resnici dobre dopisnike in da se dopisniki tudi resnično potrudijo, da lahko najema poročevalce, jih pošilja širom sveta, za vse to mora biti dobro gmotno podprt! In kdo je tisti, ki gmotno podpira časopisje? Naravno: čitatelji in naročniki! Če pomislimo — lani sem poročal o angleškem časopisju — imajo na Angleškem časopise, ki jih tiskajo v milijonskih izvodih! Tako časopisje je lahko gmotno dobro podprto! Lahko plačuje svoje delavce in si privoči lahko marsikako častnikarsko delikateso, česar pa mi, ki nas je bore malo, ne zmoremo!

V mislih imam še nekoliko vprašanj. Radi česa je naše časopisje prav posebno sedaj potrebno? V čem nam največ koristi? Dandanes imamo toliko novih naredb, toliko novih zakonov, zato smo potrebni jasnih in hitrih navodil! Tu je torej ena najvažnejših nalog, ki jih opravljajo naše časopisje! Poročila z dežele, ki naj bi bila predvsem precizna, naj nas obveščajo o dogodkih doma, tako da si lahko drug drugega stavimo za vzgled. Vseled tega še prav posebno! Sicer pa sem podal že v splošnem opisu pomena časopisja momente, radi katerih nam je časopisje koristno.

Kako bomo zboljšali naše časopisje in mu olajšali njegovo delo? S tem, da se bomo zanimali zanje, da ga bomo razširjali, da ga bomo čitali in kupovali! Ni treba misliti, da s tem koristimo kakemu drugemu, koristimo le samim sebi!

Pripomniti moram, da sem spisal te-le vrstice po vroči debati o našem časopisju, ker je ožen debate ostal še v meni, in ne morda radi kake prozaične reklame!

Bajec Dragotin.

Prekinjenje diplomatskih odnosov med Guatemalo in Nikaraguo

GUATEMALA, 20. Vlada republike Guatemala je odpoklicala iz Manague svojega zastopnika. Med obema republikama so bili s tem prekinjeni vsi diplomatski stiki.

Nesreča na morju

RIO DE JANEIRO, 20. V hudi nevihti je brazilski parnik "Manuel Lourenzo Pedraz" zavozil na pečino ter se prekal na dvoje. Dva mornarja sta utonila.

Odnosaji med Italijo in Jugoslavijo

Ekspozé jugoslovenskega zunanjega ministra

Kaj pravijo rimski listi

V Albaniji se pripravljajo nove vstaje? - Italijanski interesi

RIM, 21. (Izv.) Dočim je doslej samo "Il Giornale d'Italia" približeval odkritja o preteznih jugoslovenskih pripravah in agresivnih namenih Jugoslavije proti Albaniji, posvečajo danes tudi vsi ostali rimski listi svoje uvodne članke temu vprašanju.

Današnje poročilo lista "Il Giornale d'Italia" je naslovljeno iz Skadra, odkoder je bilo, kakor pripominja list, pod datumom poročila odposlano potom pisma v Brindisi in od tamkaj telefonirano rimskemu listu. Današnji dopis rimskega lista pripoveduje, da je bila albanska vlada že pred daljšim časom obveščena, da se pripravljajo v Albaniji nov prevrat, kateremu bo načeloval albanski veljak Sami-beg pod vojaškim vodstvom dveh jugoslovenskih generalov. Ta dva generala naj bi bila general Hadžić in general Milosavljević.

Se bolj vzemirjajoče vesti pa so došle albanski vladi iz Podgorice, kjer so imeli v januarju razni albanski veljaki, med katerimi je bilo tudi nekaj duhovnikov, tajen sestanek. Na tem sestanku so razpravljali in pripravljali nov prevrat, kateremu naj bi načeloval neki jugoslovenski častnik in sicer ba je sin generala Martinovića. Na tem sestanku je baje bil dosežen med katoliki in muslimani sporazum za skupen nastop.

Pred poročilom iz Skadra prinaša "Il Giornale d'Italia" uvodni članek izpod peresa svojega ravnatelja Virginija Gayde. To poudarja potrebo jasnosti, ki so povzročila zahteva člankar predvsem od Francije, kateri očita, da je vedno in povsod podpirala protitalijansko politiko Jugoslavije. "Od Francije ne zahtevamo drugega, nego nevtralnost," vzklika člankar.

Nazvlic izjavam, katere je podal v skupščini jugoslovenski zunanji minister, vztraja Gayda še nadalje na obdolžitvah svojega lista. Da se pa doseže jasnost, ni prav nič potrebno, da se skličejo mednarodni aeropagi, pred katerimi pripada Italiji skoraj ista vloga kakor Jugoslaviji. V tem slučaju bi se morala namreč Italija predstaviti enkrat v interesu mednarodne polemike in zainteresiranih političnih agitacij ne samo kot tožnica, ampak tudi kot obtoženka. "Zato nas predlog gospoda Stresemanna nikakor ne more zadovoljiti."

Borges d'Avanzati pravi v "Tribunu", da nima Francija na Jadranu ničesar iskati. Edina velika država, ki mora tamkaj razrešiti razna vprašanja, je Italija. On, Mussolini je jasno formuliral sredozemski problem Italije in vprašanje ekspanzije naroda, ki se že sedaj zadržuje in ki bo tekom 25 let moral poskrbeti za življenje novim desetim milijonom Italijanov. Formulacija on, Mussolinija izključuje, da bi bila ta direktiva usmerjena na Balkan, kjer hoče Italija samo preprečiti umetno hegemonijo drugih držav.

"Il Lavoro d'Italia" postavlja v svojem uvodniku sledeči dve osnovni točki: 1) Italija ne goji proti Jugoslaviji nikakih napadalnih namenov. 2) Italija ima v Albaniji prevladujoče pravice in interese.

Po utemeljevanju teh dveh točk zaključuje list, da bi posredni ali neposredni jugoslovenski interesi naleteli na italijanski odpor. To naj vedo vse evropske države in naj temu primerno izpolnijo svojo dolžnost za ohranitev evropskega miru. "Naše osnovne točke so tako jasne, da ni prav nič potrebno nadaljeovati Družbe narodov, ki bi ne mogla prav nič koristiti. Je že stara resnica, da se v Zenevi spori samo še postružejo in ne ublažujejo."

Francoska izjava

PARIZ, 21. (Izv.) Agencija "Hvas" objavlja sledeče: "Francoska vlada je prejela od italijanske vlade enako noto, kakor je bila izročena v Londonu glede Albanije. V sedanji krizi se fran-

coska vlada, ki je itak vedno svetovala v Beogradu umerjenost, ne bo branila ponoviti svojih nasvetov jugoslovenski vladi. Z druge strani je francoska diplomacija prepričana, da bo Italija izvajala politiko velike države in da bo vsled tega dokazala svojo pripravljenost za mirno rešitev spora. Kar se pa lista "Il Giornale d'Italia" tiče in sicer o njegovih poročilih o preteznih vplivih nekaterih Francozov v korist Jugoslavije, te vesti ne odgovarjajo resnici. Rimska vlada je prejela od francoskega poslanika v Rimu tozadevno zagotovilo."

Seja jugoslov. narodne skupščine

Govor ministra Perića

BEOGRAD, 21. (Izv.) Včeraj popoldne se je v narodni skupščini začela razprava o proračunu zunanjega ministrstva z obširnimi ekspozicijem, ki ga je podal zunanji minister dr. Ninko Perić.

Dr. Perić je uvodoma naglašal, da je celokupna jugoslovenska zunanja politika usmerjena na to, da ohrani in obnovi prijateljske odnose z vsemi državami ter da goji duh mednarodnega pomirjenja.

Po svojih izjavah o sodelovanju v Družbi narodov je razpravljal o Mali antanti, ki še vedno svetlo služi ciljem, radi katerih je bila osnovana.

Sodelovanje med Italijo in Jugoslavijo

Ob največji pozornosti je nato prešel na odnose napram Italiji ter je naglašal: "Naša politika napram Italiji bazira na iskreni želji za dobrim sodelovanjem in prijateljskimi odnosmi. Številni skupni gospodarski, prometni in politično-pravni interesi nas silijo k čim tesnejšemu sodelovanju z našo sosedo. Na prijateljski način smo rešili vse te probleme s celovito konvencijo, pogodb in s paktom o prijateljstvu smo postavili to sodelovanje na kar najširšo bazo. Z lojalnim uveljavljanjem sklenjenih pogodb si prizadevamo, da postanemo stober miru na tem delu od vojne razmesarjene Evrope. Albanosko-italijanski pakt je vzemiril našo in inozemsko javnost, ker tvori po svoji vsebini nevarnost za dobre in prijateljske odnose, je med nami in obema pogodbenikoma ter za mir na splošno."

Ze na konferenci leta 1919. smo zahtevali neodvisnost Albanije v mejah kot leta 1913. V prepričanju, da pridejo naši in albanski interesi najbolj do izraza in do najboljših garancij v načelu: "Balkan balkanskim narodom!", smo si mi prizadevali, da po svojih najboljših močeh pripomoremo k ureditvi Albanije in s tem h konsolidaciji splošnih razmer na Balkanu. S tem ciljem smo sklenili z Albanijo trgovinski pogodbo, konzularno konvencijo in konvencijo o pravni pomoči. Neodvisnost Albanije od zunaj in red in mir na znotraj — to so glavni cilji naše zunanje politike. Dokler ostane Italija s tiranskim paktom v mejah medzavezniškega sporazuma o neodvisnosti in teritorialni integriteti Albanije, ni nobenega poviča za bojazen, da bi se odnosaji med nami in Italijo izpremenili. Na bazi rimskega pakta želimo z Italijo nadaljevati prijateljske odnose in v vzajemno sodelovanje."

Prijateljski odnosaji z drugimi državami

Nato je minister dr. Perić naglašal, da veže Jugoslavijo in Grčijo dolgotrajno prijateljstvo. Odnosaji Jugoslavije napram sosedni in po krvi sorodni bratski državi Bolgariji so na najboljšem potu, da dovedejo do popolne vzajemnosti in balkanske solidarnosti za očuvanje miru.

Zbližanje z Bolgarsko

"Z zadovoljstvom lahko ugotovimo, da je delovanje elementov, ki so v Bolgariji rovarili proti vzpostavitvi prijateljskih odnosov tekom zadnje dobe prenehalo. Trdno lahko računamo, da bodo napori na obeh straneh rodili najlepše uspehe. Odnosaji z Madžarsko so poveli-

ni in se krečejo v pravcu gospodarskega zblizovanja. Istotako nas z Avstrijo vežejo živahni gospodarski stiki in dobri prijateljski odnosaji."

Rusija

Dr. Perić je nato govoril tudi o prijateljskih odnosajih s Francijo, Anglijo in Poljsko ter za tem prešel na razmerje napram Rusiji, ki kreče med željo za čim tesnejšimi zvezami z bratskim ruskim narodom in bojavnijo pred današnjim režimom v Rusiji, ki ni še konsolidiran, in da ne bi njegova agitacija, ki stremi za spremembo obstoječega družabnega reda, ne bila nevarna tudi za Jugoslavijo. Pazljivo zasledujemo razvoj dogodkov v Rusiji in ves jugoslovenski narod bo z navdušenjem pozdravil trenutek, ko bo mogoče z Rusijo obnoviti bratske odnose, ki so vedno vezali oba slovanska naroda. Na koncu svojega obširnega ekspozēja je zunanji minister dr. Perić izjavil:

Kategorična izjava glede alarmantnih vesti

"Zadnje dni se širijo v javnosti alarmantne vesti o naših vojnih pripravah in namerah, da bi v Albaniji izzvali prevrat. Ponavljam in kategorično izjavljam, da je kraljevina SHS želela in si želi politiko miru ter da se ni in se tudi ne bo spuščala v kake avanture. Zato smo vedno pripravljene podati dokaze. Pripravljeni smo, kar svečano izjavljam, dovoliti kontrolno anketo vsega sveta. Naj pridejo vojaški in drugi strokovnjaki celega sveta. Mi jih pozivamo. Taka anketa bo lahko ugotovila, da stanje naše narodne obrambe ni prekoračilo normalnega stanja in da so neresnične in tendenciozne vse vesti o naših pripravah za vpad v Albanijo, ki se očividno lansirajo s kriv z namero, da bi se naprtila svet radi eventualnih neredov v Albaniji nam." V tem trenutku je vstal davidovičev Kosta Timotijević, ki je stopil pred govorniški oder, in kazaje na generala Martinovića, ki je sedel v diplomatski loži in o katerem poročajo inozemski listi, da organizira na albanski meji komitase za vpad v Albanijo, zaklical: "Evo ga, Martinovića, o katerem pravijo, da je na meji. Treba jim ga je pokazati, da ga bodo vsi videli."

Ta nastop opozicijskega poslanca Timotijevića je napravil globok vtis na vse navzoče.

Na dopoldanski seji narodne skupščine je po ekspozēju zunanjega ministra prvi govoril dr. Trumbić, ki je obširno raz-

pravljao o zunanjem političnem položaju. Zavzemal se je za osnovanje zunanje - političnega parlamentarnega odbora ter naglašal, da je zunanje-politični položaj skrajno slab. Govori se celo o nevarnosti vojne. Odnosaji Jugoslavije napram Italiji so znani. "Vsa politika napram Italiji bazira na Ninčeviću po-pustljivosti", je naglašal dr. Trumbić. Med njegovim govorom je ponovno došlo do burnih prizorov.

Na popoldanski seji je prvi govoril demokrat dr. Sumenović, ki je izjavil, da so dosedajni uspehi zunanje politike napram Italiji slabo izpričevali za diplomatsko sposobnost radikalov. "Zgubili smo diplomatsko bitko, v kateri se je borilo z razlogi pameti, dobili pa smo jo na terenu lojalnosti. Vstopili smo v odnose z Italijo z najlojalnejšimi nameni, pretrpeli pa smo škodo. Prišlo je tako daleč, da se že Evropa boji, da bi odnosaji med Jugoslavijo in Italijo ogrozili svetovni mir."

Pojasnila dr. Ninčevića

Bivši zunanji minister za nadaljevanje politike prijateljstva z Italijo

Ob splošni napetosti je zatem dobil besedo bivši zunanji minister dr. Ninčević, ki je najprej omenil sodelovanje Jugoslavije v Družbi narodov, kar je prineslo lepih uspehov. Nato je govoril o Mali antanti in naglašal, da ni z ničemer, kar se je dogodilo v zadnjem času, omejena solidarnost v Mali antanti.

Dalje je govoril o odnosajih z Italijo ter naglašal, da je tiranski pakt prinesel spremembo v teh odnosajih. Njegova odstavka je bila protest proti sklenitvi tiranskega pakta, ker ta pakt ni posledica pakta prijateljstva, temveč je to odmaknitev italijanske vlade od te prijateljske politike. Ta odmaknitev pa ni bila povzročena z ničemer z jugoslovenske strani. Dr. Ninčević je podal motivacijo za svojo ostavko zato, da bi se preprečila napadna tolmačenja. Ponovno pa je naglašal, da je treba politiko prijateljstva z Italijo nadaljevati, ker je to koristno za obe državi. Istotako je treba ostati v dobrih odnosajih z Albanijo.

Po Ninčevićem govoru je dobil besedo za osebno pojasnilo dr. Trumbić. Za njim je govoril dr. Voja Marinković v imenu Demokratske zajednice. Nato pa je povzel besedo Joca Jovanović v imenu zemljoradnikov. Končno je bila seja narodne skupščine ob 21. uri zaključena.

Kantonske čete zavzele Šanghai

Umik severne vojske proti Jang-tse-kjangu

ŠANGHAI, 20. Nacionalistične čete so se danes zjutraj polastile enega dela železniške proge, ki veže Šanghai z Nan-kingom. Zveza med obema mestoma je tako prekinjena. Severne čete, ki so branile tisti del proge, so se umaknile v utrdbi Kian-kinga, ki leži na desnem bregu Jang-tse-kjanga, 130 kilometrov severozapadno od Šanghaja.

Po dosedanjih vesteh se Kantongi se niso polastili Nan-kinga, vendar pa so boji pred mestom zelo hudi in ni verjetno, da se bodo severne čete zamogle še dolgo braniti.

Na fronti pred Fung-kjangom se severne čete še upirajo, dočim so drugod že popustile ter so se

umaknile proti Jang-tse-kjangu.

Branitelj Šanghaja, general Čang-Cung-Cang, se sedaj nahaja v zelo kočljivem položaju, ker so zveze z Nan-kingom pretrgane. Zato je verjetno, da se bo kmalu umaknil ter prepustil Kantoncem prosto polje.

Padeč Šanghai

LONDON, 21. Reuterjevemu uradu javljajo iz Šanghaja: Nacionalistične čete korakajo v kitajski del mesta. General Pi-sou Con, poveljnik šantunskih čet v Šanghaju, je pobegnil v francosko koncesijo.

Kantonska vojska se je polastila Čang Cona, ki leži 40 km severozapadno od Su Cana, ter je tako pretrgala železniško zvezo med Šanghajem in Nankingom, kjer ima svoj sedež generalni štab šantunskih čet.

Palet polkovnika De Pineda

"S. Maria" prispela v Manaos

LONDON, 21. Agenciji "United Press" poročajo iz Rio de Janeiro: Državni brzojavni urad v Manaos (Amazonas) javlja, da je "Santa Maria" prispela v soboto ob 12.40 v Guaiara-Mirim ter da je zapustila to mesto v nedeljo ob 10.50 (po brazilski uri), namenjena v Manaos, ki je oddaljen 1370 kilometrov.

Brazilske oblasti in prebivalstvo kažejo izredno zanimanje za letalce ter jim gredo povsod na roko.

RIO DE JANEIRO, 20. (Ital-cable). "Santa Maria" je ob 10. (po brazilski uri) letela nad mestom Porto Velho v smeri proti Manaosu.

Aretacija bivšega poslanca

RIM, 21. V noči od 11. t. m. je bil aretiran bivši poslanec Alcide De Gasperi, bivši tajnik poljske stranke, ko je hotel s ponarejenimi listinami pobegniti v Jugoslavijo.

Pogajanja med Rusijo in Francijo so se spet pričela.

PARIZ, 21. Po dolgem odmoru, ki je trajal skoro celih osem mesecev, so se spet pričela med ruski in francoski delegati pogajanja za poravnavo dolgov, ki jih je Rusija pod carskim režimom napravila v Franciji.

De Monzie, predsednik francoske delegacije, je v kratkem govoru obrazložil francoske zahteve, ki so: Rusija naj plača v poravnavo svojega dolga 65 letnih obrokov po 82 milijonov zlatih frankov.

Kakor znano, je ruska delegacija na dosedanjih pogajanjih pristala na 65 obrokov, ki naj bi pa znašali vsak po 55 milijonov zlatih frankov.

Delegati ne bodo razpravljali samo o vprašanju poravnave dolga, marveč tudi o drugih vprašanjih, ki se tičejo obeh držav. Ruski delegat Rakovski je v svojem govoru poudarjal, da Rusija potrebuje kreditov.

Vladna kriza na Romunskem

Finančni minister podal ostavko

BUKAREŠT, 21. Na zadnji seji zbornice je notranji minister Goga prečital kraljev odlok, s katerim se jemlje na znanje demisijskega finančnega ministra Lepadatu. Parlamentarna večina je to naznanilo sprejela z navdušenim ploskanjem. Demisijske posledice združitev sedmograske skupine, ki jo vodi minister Goldis in kateri je pripadal Lepadat, z ljudsko stranjo Averescua. Lepadatu se združiti ni odobral in je izdelal tak gospodarski program, ki je bil v navzkrižju z gospodarskim programom ljudske stranke. Zato se Lepadatu ni mogel nikakor razumeti s podtajnikom Mafinlescu.

Posle finančnega ministrstva je začasno prevzel general Averescu.

Nezadovoljnost grških vojaških krogov

PARIZ, 21. Listu »Information« poročajo iz Aten: V zadnjih dneh je opaziti mnogo nezadovoljstva v grških vojaških krogih, ker namerava vlada znatno reducirati število častnikov. Nezadovoljstvom načeljuje general Kondilis, ki namerava baje strmoglaviti sedanjo vlado ter vzpostaviti diktaturo.

«Argus» v Pernambucu

RIO DE JANEIRO, 21. Hidroplan »Argus«, s katerim se vozijo portugalski letalci, ki so preleteli Atlantski ocean, je prispejal v Pernambucu.

Hud vihar

LONDON, 21. Iz New-Yorka poročajo, da je tekoma zadnjih 48 ur divjal v Arkanzasu silovit vihar, ki je zahteval 28 človeških žrtv. V prizadete kraje je bil odposlan pomožni vlak.

Ruske dobave vojnega materiala iz Nemčije

VARSAVA, 21. Listu »Kurjer Warszawski« sporočajo iz Hamburga razne podrobnosti o vojaškem sodelovanju med Nemčijo in Rusijo ter natančne podatke o vojnem materialu, ki so ga Nemci poslali iz Hamburga in Stettina v Rusijo. List pravi, da je bilo meseca novembra poslanih 5000 ton vojnega materiala, meseca decembra 6000 ton, meseca januarja pa 7000 ton.

Švedski kralj v Madridu

MADRID, 21. Švedski kralj bo 7. t. m. uradno obiskal Madrid ter bo tam ostal dva dni. Obiskal bo pozneje več drugih španskih mest.

Španski kralj Alfons je sedaj že skoro popolnoma okreval. Dvorni zdravniki ne izdajajo več bulletina o njegovem zdravstvenem stanju.

Drobne vesti

Bogat berač.

Železničar Josip Tomik v Bogdanovcih (Slovaško) je prenočil iz usmiljenja 70-letnega poučnega berača Jurija Sobotesika. Berač je pa zbolel, zato ga je dal železničar prenesti v bližnjo bolnišnico v Tirmav, ki je pa bila polna, radi česar ga je moral vzeti zopet pod svojo streho. V noči je berač umrl. Pri pregledovanju njegove zapuščine so se dobile hranilne knjižice z vlogami v znesku 150.000 čeških kron.

Najstarejši študent na svetu

Te dneve je imel na pariški Sorbonne najstarejši francoski študent vsega sveta doktorski govor. Ime mu je Andreux, je 86 let star, bil je že policijski prefekt, nato uradnik v zunanem ministertvu, potem poslanec. V predzadnjem zasedanju je bil celo najstarejši poslanec zbornice. Kaj ga je gnalo v Sorbonno in pod doktorski klobo, se še ni moglo ugotoviti.

Karakteristika trgovinske bilance

Italijanski uvoz je v letu 1926 dosegel vrednost 25.871 milijonov, a izvoz 18.670,5 milijonov lir. Razlika na korist uvoza znaša 7.200,6 milijonov in je za okroglo 726 manjša od one iz leta 1925.

Izmed 55 predmetov, ki tvorijo 77% uvoza, spadajo med najvažnejše pšenica, bombaževina, premog, stroji, les, surove in strojene kože, volna, semena za pridelovanje olja, koruza, bencin in živina in zmazano meso. Naštetih predmetov zavzemljejo, oziraje se na vrednost, nad 3/5 okroglo 15,5 milijard lir) celokupnega uvoza.

Pri povišanju uvoza stoji koruza lanskega leta na prvem mestu. Kljub temu da je leta 1925 pridelala okroglo 28 milijonov q, je znašal uvoz 4,8 milijona q (1.668.000 q v letu 1925), v vrednosti 503,4 milijona lir (leta 1925. za 178 milijonov lir). Iz omenjenih števil razvidimo, kako važen činitelj človeške prehrane postaja od leta do leta koruza.

Druge mesto zavzema premog. Uvoz je dosegel 9,3 milijonov ton napram 8,8 v vrednosti 2000 milijonov lir napram 1749 milijonov leta 1925. K temu je treba pripomniti, da se je zvišala količina uvoza na račun reparacij od 1,7 milijonov na 2,9 milijona ton.

Večji je bil tudi uvoz lesa za 97 milijonov lir, bencina za 93, volne za 75, strojnega olja za 73, kositra za 63 in kave za 55 milijonov lir. Ostali uvozniki predmeti so bili podvrženi le prav neznatnim variacijam.

Bombaževina zavzema pri nazadovanju uvoza glede vrednosti s 338 1/2 milijona lir prvo mesto. Uvoz je pa bil količinsko večji nego leta 1925, kajti uvozilo se je 2.394.405 napram 2.369.126 q. Uvoz bombaževine je nazadovao v drugi polovici preteklega leta radi padanja bombažnih cen na svetovnih tržiščih in radi krize, ki jo radi tega preživlja italijanska bombažna industrija.

Uvoz pšenice je nazadovao za 956.000 q, katere vrednost znaša 307 milijonov lir. Nazadovanje je zvezano z dobro žetvijo leta 1925. in pa z znanim zakonom o sejanju pšenične moke na 82%.

Manjši uvoz izkazuje tudi postavka zmazane mesa, s 300 milijoni napram 485 milijonom lir. Izvanredno je pa nazadovao uvoz prešičev, ki je znašal 1.743 komadov v vrednosti 1.066.303 lire, napram 13.682 komadov v vrednosti 4.185.625 lir. Ravnotako se je obitno zmanjšal uvoz strojenih kož za vrednost 70 milijonov lir.

Izvoz je, kakor sem že začetkom omenil, narasel na okroglo 18.670,5 milijonov in presega onega iz leta 1925. za 396 milijonov lir.

Se bolj kakor v uvoznih številkah se nam kaže kriza italijanske bombažne industrije v izvoznih. Izvoz je namreč padel za 138.567 q v vrednosti 404 milijone lir. Izmed glavnih predmetov je dalje nazadovao izvoz oljkovega olja za 204.879 q v vrednosti 128 milijonov, jaje za 89.000 q v vrednosti 91 milijonov, vina v sodih za 425.235 q v vrednosti 38 milijonov, usnjenih rokavic za 1.654.400 parov v vrednosti 20 milijonov in klubov za 500.000 komadov v vrednosti 10 milijonov lir. Surova svila je nazadovala po količini, kajti nasproti 58.389 v vrednosti 2.288,4 milijonov lir stoji 63.731 q v vrednosti 2.228,7 milijonov lir.

Preidimo sedaj na predmete, katerih izvoz je preteklega leta napredoval.

Prednjači predvsem izvoz agrarnih pridelkov. Tako je napredoval izvoz pomaranč in mandarinov za 116,5 milijonov lir, limon za 102 milijona, mandljev za 80 milijonov, svežega sadja za 71 1/4 milijonov, riža za 69 milijonov, konzerviranih paradiznikov za 28 milijonov, lešnikov za 8 milijonov in zgodnjega krompirja za 7 milijonov lir. Skupni izvoz poljskih pridelkov je bil tedaj za 482 milijonov lir večji nego leta 1925.

V ostalih izvoznih izdelkih napredujejo v prvi vrsti mešani svileni proizvodi, umetna svila, izdelki iz čiste svile, avtomobili, sveže živinske kože, živo srebro, obdelani in neobdelani marmor in alabaster. Izvoz mešanih svilenih izdelkov je znašal 3.353.111 q v vrednosti 499,3 milijonov proti 2.992.760 q v vrednosti 193,8 milijonov lir; umetne

svile 11.098.139 q v vrednosti 582,3 milijonov proti 6.517.612 q v vrednosti 498,8 milijonov, izdelkov iz čiste svile 985.078 q v vrednosti 283 milijonov proti 918.188 q v vrednosti 235 milijonov, avtomobilov 34.194 komadov v vrednosti 710,8 milijonov proti 29.061 komadom v vrednosti 667 milijonov, svežih živin-

skih kož 236.518 q v vrednosti 240,6 milijonov proti 193.002 q v vrednosti 199 milijonov, živega srebra 18.985 q v vrednosti 62,2 milijonov in neobdelanega, obdelanega marmorja in alabastera 3.587.909 q v vrednosti 248,6 milijonov proti 3.531.939 q v vrednosti 211 milijonov lir.

Fr. Gotič.

DNEVNE VESTI

Pomlad

Nastopa letošnje pomladi ni zabeležil le suhi in računarski koledar, temveč je tudi božje vreme upoštevalo spremembo letnega časa ter se razvila z blagodejno pomladansko milino nad pomlajeno naravo.

V nedeljo, na viljo »uradnega« prihoda Vesne, je bil tudi ves Trst pomladanski. Ogromne množice meščanov so skoro v obliki nepreglednih kolon »prodirale« proti okolici. Staro in mlado jo je pogumno mahaljo po vseh belih, a strmih cestah, ki vodijo iz Trsta v okolico: na Prosek, dalje v Križ, na Opfene, v druge kraje gornje okolice vse do Bazovice.

Naravnost ogromna pa je bila množica, ki jo je privabil v nedeljo tradicionalni praznik svetega Jožefa v naše Ricmanje. Gotovo ne bomo zgrešili, če rečemo, da je mrgolelo po tej simpatični vasi kakih 8000 ljudi, večinoma seveda iz Trsta.

Pa niso bili to sami taki posvetnjaki kot znanca Jože in Janez in njuni hudomušni prijatelji — »romarji«, ki romajo v Ricmanje samo radi osmice, kot so nam pisali v petek, temveč je prišlo tudi mnogo pravih romarjev radi spovedi in odpustkov ter cerkvenih slovesnosti, ki so se vršile v čast sv. Jožefu v soboto in nedeljo.

Tudi po drugih krajih okolice je bilo, kot rečeno, toliko izletnikov, da se nisi mogel skoro ganiti, in proti večeru so se zopet zlivale po vseh dovodnih cestah praznično razpoložene in veselo ukajoče vrste izletnikov proti mestu, ki se jim je smehljalo nasproti s tisočimi lučkami svojih tlesnih ulic, ki pa ne poznajo slasti spreminjajočih se letnih časov matere narave tam zunaj.

Davek na kupčije z dragocennimi predmeti

Finančna intendenca v Trstu nam sporoča okrožnico o kupčijem davku na dragocene predmete, iz katere posnemljemo:

Nakupi dragocenih kamenov in dragocenih kovin ali njihovih drobcev, dalje nakup slik, opreme, umetnin in drugega podobnega s strani zlatarjev ali trgovcev z dragocenosti pri privatnih osebah se ne smatrajo kot kupčije, ki bi bile podvržene kupčijem davku, če je prodajalec zares le privatna oseba ter prodaja le svoje lastne dragocenosti. Ako se izdajo pri taki kupčiji računi, so ti-le podvrženi le običajnemu kolokovanju za pobornice. Trgovci pa mora biti v stanu dokazati, če finančno to zahteva, da je prodajalec zares privatna oseba.

V slučajih pa, kjer zlatarji, stariarji in trgovci z dragocenostmi kupijo take predmete pri ljudeh, ki sicer nimajo lastnih prodajal, a vendar kupujejo in prodajajo blago, predstavlja tak nakup kupčijo, ki je podvržena kupčijem davku.

Za prodajo draguljev in drugih dragocenosti s strani izdelovalcev privatnim osebam se dolguje kupčijska taksa 2%. To velja tudi za one zlatarje, ki ne izdelujejo sami dragocenih predmetov, temveč jih dajo izdelovati po drugih delavnicah. Za notranje račune, t. j. za račune med zlatarjem, ki je dal material oni delavnici, da mu vrne potem izdelane predmete, in pa med dotično delavnico ni predpisana kupčijska taksa.

Pri prodaji takih predmetov privatnikom je torej predpisana taksa 2% in prodajalec naj napravi dvojen račun, na katerem se odračuna taksa s predpisanimi znamkami ali pa z bančnim ali poštnim nakazilom.

U. S. N. »Memphis«

brza krilarka Zedinjenih držav.

Pomol Bersaglieri 21-3-1927. Velike množice Tržčanov in Tržčank hodijo te dni na pomol Bersaglieri ogledovat veliko bojno ladjo, ki nosi ponosno ime »Memphis«. Je to ena takozvanih brzih krilark, zgrajena za Zedinjene države v Filadelfiji ter spuščena v morje dne 8. februarja 1925. Ta velikana moderne tehnike meri v dolžini 570 jardov (171 metrov), ima štiri skupne stroje na turbine za štiri vijake, ki dovoljujejo ladji voziti s fantastično naglico 35, oziroma 42 vozlov morskih milj na uro. Ako pomislimo, da znaša hitrost nad 75 km na uro, uvidimo, da je ladja ena najboljših hitrih na svetu. Vsa uredba ladje je najmodernejša. Veliko krilno

kolo je odpravljen. V mali kabini zamore krmilar (podčastnik) uravnati smer in hitrost ladje z izredno lahkoto in to električnim potom. Štiri radiopostaje daje potestvo v večnem stiku z vso drugo ameriško flotilo. Ladja ima 76 telefonskih internih napeljav, podrobni radiotelefon in posebne priprave za signaliziranje. Obsega 8200 ton. Ima 12 topov kalibra 6 unč (15 cm) v velikih vrtečih se stolpih. Veliko število topov kalibra 3 unč (7,5 cm) spremlja velike. Dva brzostralna topa kalibra 2,5 unč branita ladjo pred zrakovno. Dva mala topova, sta le za pozdrave. Na mestu šalup (rešilnih čolnov) ima 4 velike motorne čolne. Tudi avto št. U. S. N. 3373 je na ladji. Nekaj posebnega sta mala hidroaviona, ki sta zelo hitra (175 milj na uro) in služita za izvidnice. Ima tudi dva tritelna izstreljevalca 20-unčnih torpedov in dva rušilca min, oziroma rezalca minskih verig. V kuhinjah, kjer se kuri izključno z razbeljenim strojnim oljem, so zaposleni sami črnci, ki seveda z lahkoto prenašajo to temperaturo.

Ladjo gonijo stroji na turbine, ki razvijajo 92 tisoč konjskih sil. Močvja je na ladji 550 moč.

Ladja je bila v domovini le štiri mesece in obredla vse svetovne luke. dotaknili se Avstralije, Kitajske, obeh Indij in drugih krajev. Prihaja iz Splita in je namenjena v Neapelj.

Odpotuje jutri zjutraj.

VII. Ljubljanski velesejem 1. 1927.

Sejma, ki se vrši od 2. do 11. julija 1927, se more udeležiti kot razstavljalci vsak industrijec, obrtnik in trgovec-grosist iz Jugoslavije in inozemstva. Od inozemskih tvrdk imajo prednost one, ki izlože blago, katero se v Jugoslaviji ne proizvaža. Inozemskim trgovcem-grosistom je udeležba dovoljena le po stalnih zastopnikih v Jugoslaviji.

Sejmski urad si pridržuje v vsakem oziru pravico, prijave k udeležbi odkloniti brez navedbe vzroka.

Sejem je razdeljen v sledeče skupine:

1. Strojna industrija.
2. Izdelki iz železa, jekla, puškarstva, municije.
3. Ostali kovinski izdelki.
4. Poljedelski stroji, poljedelsko orodje.
5. Avtomobili, dvokolesa, pnevmatika, vozovi.
6. Elektrotehnika in razsvetljava.
7. Kosmetika, farmacevtski in kirurški izdelki.
8. Papirna industrija, grafika, kartonaža in pisarniške potrebščine.
9. Pohištvo in stanovanjska oprema.
10. Ostala lesna industrija.
11. Usnje in konfekcija usnja.
12. Tekstilna industrija, tekstilna konfekcija, kožuhovina, perilo, cerkveni paramenti.
13. Klobuki, slamniki, košarstvo, veznine, čipke.
14. Lončena roba, majolika, fayence, steklo.
15. Galanterija, bijouterija, draguljarstvo, fina mehanika, optika, gravirji, pasarji.
16. Kemična industrija.
17. Industrija živil.
18. Poljedelstvo.
19. Stavbarstvo.
20. Godala.
21. Razno orodje.

Industrija in obrt se bosta razdelili po predstoječih skupinah, dočim se celokupna trgovina nameni v posebnih trgovskih paviljonih.

Prijava k udeležbi kot razstavljalce postane definitivna in za prijavitelja obvezna z doposlanjem prijavnice uradu »Ljubljanskega velesejma«, ali njega zastopnikom. Prijavnica se mora izpolniti v vseh rubrikah natančno in razločno čitljivo. Za posledice, ki bi nastale vsled netočne ali nerazločno izpolnjene prijavnice, ne prevzame sejmski urad nikake odgovornosti. Vposlana prijavnica se ne more več preklicati.

S podpisom prijavnice se vsakdo podvrže vsem predpisom sejmskega reda.

Obenem s prijavnico je treba poslati tudi naplačilo Din 400.—, oziroma plačajo razstavljalci, ki razstavljajo v prijavnici več kot 16 m² razstavljenega prostora, 50% od najemnine. Dokler naplačilo ni vplačano, nima sejmski urad namram prijavljencu nikake obveznosti, pač pa je prijavljenec že z vpošiljativjo prijavnice obvezan, da plača najemnino za vso zahtevano kvadraturu.

Tvrdke, katerim je sejmski urad obvezne prijave dodelil razstavni prostor, morajo plačati vso najemnino za dodeljeni prostor tudi v tem primeru, če se sejma ne udeležijo. Sejmski urad sme s takim prostorom prosto razpolagati in ga oddati drugemu interesentu. Prijavnice je doposlati do dne

15. maja t. l. na naslov »Urad Ljubljanskega velesejma« v Ljubljani, ali pa na naslov njega zastopnikov. Po določenem roku dole prijavnice se bodo upoštevale samo se po možnosti razpoložljivega prostora.

Podrobnejša obvestila o sejmskem redu se dobijo v Trstu pri »Agenciji Annunci« — Pubblicità g. Cehovina, Viale XX Settembre 85, tel. int. 33-17.

UVOZ SEMENSKEGA KROMPIRJA IZ INOZEMSTVA UKINJEN

Glasom brzojavne vesti iz Rima je kr. ministarstvo odredilo, da z 20. marcem t. l. preneha veljavnost izdanih uvoznih dovoljenj krompirja v Italijo.

S tem se je za letos zaključil uvoz semenskega krompirja. Opozorjamo one zadrage in naročnike, ki so zadnje dni pisмено naročili nove pošiljave krompirja, da naročil radi gornje odredbe ne moremo sprejeti.

TRŽAŠKA KMET. DRUŽBA
Trst, ulica Torrebianca št. 19.

Društvene vesti

— D. K. N. Tommaseo. Danes ob lepem vremenu nogometni trening.

Iz tržaškega življenja

Smrtna nesreča v ulici Udine.

V nedeljo zjutraj se je dogodila v ulici Udine huda nesreča, pri kateri je rečna ženska izgubila življenje. Okoli 7 ure se je premikal z Grete proti mestu voziček, naložen z zelenjavo, h kateremu je bil vprežen osliček. Sprejadal na kozlu je poleg dekca, ki je vodil žival, sedela 45-letna branjevka Amelija Blason, stanujoča na Greti-Serbatu št. 115; ženska je peljala zelenjavo na trg. Ko je voziček došel pred hišo št. 77, je nenadoma privozil v nasprotni smeri osebni avtomobil, ki je s silo zadell voziček od strani in ga razbil. Dočim je deček po tudeznem naključju ostal nepoškodovan, je Blasonova razlihega sanka zletela na cesto in obležala nezavestna. Nekateri finančni stražniki, ki so iz bližnje vojašnice bili priča presunljivemu prizoru, so takoj priskočili k nesrečni ženski in jo položili v isti avto, ki se je takoj po nesreči ustavil. Reva je bila nemudoma prepeljana v mestno bolnišnico, a že med potoma je izdihnila; podlegla je — kakor je ugotovil tamošnji zdravnik — težkim notranjim poškodbam.

Sofer avtomobila, ki je zakrivil nesrečo, 33-letni Humbert Rabusin, doma iz Poreča v Istri, je bil aretiran in po zaslusanju pridržan v zaporu. Baje se je izkazalo, da je moč vozil prenaglo in da se radi tega ni mogel izogniti vozičku. Avto, katerega je lastnik trgovec Carlo Dainese iz kraja S. Pietro di Cavarzio v Beneški pokrajini, je bil zaplenjen. Dainese se je v hipu, ko se je zgodila nesreča, nahajal v avtomobilu; bil je namenjen s svojo ženo po opravkih v Porto Gruaro.

In zopet avto.

Skoro na istem mestu, kjer je avto povzročil nesrečo, katere je bila žrtve Blasonova, se je večerjaj popoldne pripetila druga nesreča, ki bi bila tudi skoro imela tragične posledice. To pot pa se ne more pripisovati soferju nikake krivde. Okoli 15 ure je vozil po ulici Udine zasebni avtomobil št. 742721, ki ga je vodil 39-letni doktor kemije Avgust Treche, stanujoč v Škorčiji-Coroneo št. 685. Ko je avto, ki je vozil proti Rojanu, došel v bližino vojašnice finančnih stražnikov, je nenadoma prihitel iz neke veže deček ter stekel čez cesto; zaletel se je naravnost proti avtomobilu, ki ga je zadell od strani in podrl, čeprav je Treche skoro na mestu ustavil. Pri padcu se je deček, 8-letni Cosimo Gemmellaro, stanujoč v ulici Regina Elena št. 9, nevarno poškodoval. Z istim avtomobilom je bil prepeljan v mestno bolnišnico, kjer je zdravnik doglal, da ima siromak zlomljeno desnno nogo v stegnu in hudo pretreseno možgane. Nesrečni deček bo ozdravil — ako ne nastopijo kakke komplikacije — v 5-6 tednih.

Iz deželja.

G. Treche je bil po zaslusanju izpuščen, ker se je izkazalo, da nima pri nesreči nikake krivde.

Iz deželja.

21-letni Josip Stanič, stanujoč v ulici Pondeas št. 5, se je v nedeljo popoldne, ko je šel po ulici Istria, moral v naglici umakniti tramvaj, ki ga je zapazil šele v zadnjem trenutku. Toda za tramvajem je vozil motocikel, kateremu se mladenič ni utegnil umakniti. Zadel s silo od zadaj, je telebil tako nesrečno na tla, da si je zlomil levo nogo. Siromak je bil prepeljan v mestno bolnišnico, kjer bo moral čuvati posteljo približno mesec dni.

Veselo zabavo žalostni konec.

V Ricmanjih so v nedeljo slovesno pravnovali sv. Jožefa, vaškega patrona. Že od nekdaj je navada, da se ob takšni priliki zbere prijazni okoliški vasici mnogo ljudi iz bližnjih krajev, zlasti iz Trsta; predvčerajšnjim jiti je bilo nenavadno mnogo. Tja se je v nedeljo podal tudi 18-letni Mario Paluga iz sela Stramare; poiskal si je razvedrila in zabave na vrtljaku »ringispilus«, katerega lastnik si je v nedeljo dobro nabasal možniček. Toda pri

tej zabavi je mladenič doletel nekaj česar si prav gotovo ni pričakoval. Pri vrtljaku se je namreč nenadoma zlomil vzvod in Paluga je priletel tako nesrečno na tla, da je zadobil hude poškodbe po prsih in negah; najbrž si je tudi zlomil hrbtenico. Reče je bil prepeljan v mestno bolnišnico, kjer so ga sprejeli v kirurški oddelek.

Boljša polovica.....

45-letni mesar Rudolf Brandolizio, stanujoč v ulici Risorta št. 2, ima brez dvoma zelo energično, da ne rečemo hudo ženo. To je mož sinoči izkusil na lastni koži. Okoli 20 ure se je nahajal v neki gostilni v ulici Risorta, kjer je prišel prijazno kranjčati s kuharico. Bogve, o čem sta govorila in kaj bi ji bil še povedal, da ni zdajci prihrumela, kakor da bi padla z neba, njegova žena in mu mahoma zmečala strene. Vsa razpaljena mu je začela brati levico in na posledje v svoji jezi pograbila neki predmet, menda kuharico, in ga lopnila s tako silo po glavi, da je moral mož iskati pomoči v mestni bolnišnici, kjer mu je zdravnik obvezal precej hudo rano, ozdravljivo v 8-10 dneh. — Kako se je mož pozneje pogledal z ženo, ko se je vrnil domov z obvezano glavo, ni znano.

Poskušeni samomor.

Predsinocnim okoli 24 ure so ljudje našli v bližini javnega kopaljšča v Barkovljah mladeniča, ki je ležal na tleh nezavestno. Na lice mesta je bil poklican zdravnik rešilne postaje, ki prvi hip ni mogel doznati, za kaj gre; ker je pa domneval, da se je neznavec zastupil mu je izpral želodec. Kljub tej operaciji pa je stanje mladeniča ostalo zelo nevarno, zato je bil prepeljan v mestno bolnišnico. Tam so pozneje zdravniki ugotovili, da je nesrečni zavil več pastilj nekega strupenega usopalnega sredstva. Na podlagi osebnih listin, ki so jih našli pri njem, je bil samomorilni kandidat spoznan za 26-letnega urdnika Mojzesa Moise, stanujočega v ulici Tra 4 Rivi št. 6. Vzroki njegovega obupnega koraka niso znani.

Tržaška porota

Oče nesrečne žrtve Ines Bonivente toži Brilla pred porotniki.

Pri večeršnjem nadaljevanju razprave proti Umberto Davidu Brill, morcu svoje mlade žene Ines, je kot prvi nastopil tožilec po inženir Viktor Bonivente, oče nesrečnice, ki priveduje:

Začel bom z begom obeh — Ines in Davida, ki ga je, kar se tiče imunitosti, Brill že sam opisal. Njegovo opisovanje je bilo kolikor količito netočno, kajti on ni povedal, da sem se jaz prej obrnil na njegove starše in mu večkrat ukazal, naj zapusti mojo hčer. Toda vse skupaj ni pomagalo ničesar. Pripravil je naposled mojo hčer do bega. Dosegel je to z grožnjami. To sem izvedel šele po poroki. Hčerka je bila takrat z Brillom čez en mesec. Ko se je vrnila, mi je zaupala, da se čuti mater. S tem sem bil prisiljen, da rešim čast svoje družine — imam še dve drugi hčerki — da privolim v poroko. Upal sem, da se bo vsaj po poroki Brill spremenil, toda zgodilo se je ravno nasprotno. Ines je s poroko šele nastopila svojo resnično krizevo pot.

V moji hiši je zahajal pred čas

roko gospe pl. O. — in prizadeval si bom iskat
v tem tolažbe za trpljenje, ki me čaka. Tudi
bom prizadeval po tvoji želji verjeti v Valerijino
nedolžnost in skušal se ji bom približati. O-
pušam ji, da je oskrnila mojo ljubezen s tem,
da je pred oltarjem izrekla lažno prisego.

hitevam, uporaba kuriva bi bila minimalna, čas in delo zmanjšana in z vsem skupaj zmanjšana tudi cena za kuhanje. Večina naših mlekarov je nastanjenih v lastnem poslojstvu. Z majhno prizidavo bi lahko napravili še skupno vaško kuhinjo in kakor sedaj poslujejo mlekarne v splošno zadovoljnost ter se nikjer ne opuščajo, kjer so enkrat ustanovljene, tako bi poslovale v občo blaginjo tudi take kuhinje in preprčani smo lahko, da bi se ne opustile več, kakor hitro bi bile vpeljane.

Taka naprava bi imela še drugo dobro stran. Kakor znano ima enostranska hrana slabe posledice, ki škodljivo vplivajo na duševni in telesni razvoj človeka. Se v posebni meri velja to za uživanje polente. Za par let sem nimamo pravega poletja, zato sirk posebno v višjih legah ne more dozoriti in uživanje polente iz take nezrele moke ima za posledico prve znake pelagrie, kateri so že očitni, do sedaj sicer še ne akutno, a se sčasoma in z nadaljevanjem take hrane znajo poostri. Kmet pridelava na pr. tudi nekaj fižola, ki tvori vsaj za revnejše sloje eno najcennejših hranil. A kako naj gospodinja v letnem času privoščiti družini nekoliko fižola, ko nima niti toliko časa, da bi se opetela, a bi morala radi lonca fižola ostati v kuhinji. A ki podtika poden cel 4 ure? Nemogoče! V vaški kuhinji bi pa ena sama ženska lahko opravila z 2 do 3 kratnim kurivom za 10 in več družin. Tako bi se delovanje take vaške kuhinje širilo vedno bolj, kar bi pripomoglo k temu, da bi hrana postajala večstranska in boljša. Velika pridobitev bi bila tudi, ako bi bil zraven kuhinje primeren vrt za zelenjavo, katerega bi o prostem času oskrbovala ženska v kuhinji. Tako bi naše ljudi sčasoma privadili na rabo povrtnin, zelišč in začimb, kar je dosedaj skoraj popolnoma neznano in bi na prehranitev našega ljudstva vplivalo jako blagodejno.

Pojdimo še dalje! Ako mestnemu človeku in gospodu ne škoduje malo teletine ali govedine, je upanje, da bi tudi našemu kmetu ne ostala na zelodcu. Kolikokrat se zgodi v vas, da si govedo zlomi nogo ali se drugače ponesreči. Lastnik take ponesrečene živine hiti k raznim mesarjem, ki ta slučaj izkoristijo ter mu ponudijo za žival komaj toliko, kolikor je koža vredna. Kmet je k sprejetju ponudbe primoran, mnogokrat je se vesel, da se mu je posrečilo žival oddati. Drugi pa spravi v žep nekaj lepih stotakov! Ako bi pa imeli v bližini par takih vaških kuhinj, bi meso lahko koristneje porabili doma. Ne velja, da je meso za kmeta predrago. Res bi bila v tem slučaju polenta 3 krat cenejša od mesa, zato je pa meso 5 krat rednejše in radi tega vendarle cenejša. Sicer pa ni treba, da bi čakali, da bi se nam žival ponesrečila, ampak bi jo zaklali kar doma. Kože bi ne oddali prekupcu za slepo ceno, ampak bi jo dali sami strofjiti, tako bi prišli do cenejše obutve, dočim moramo dati sedaj za par težkih čevljev toliko, kakor dobimo za celo kravjo kožo.

Cena živine oziroma mesa je dandanes vsaj za kmeta neprimerno nizka. Od nas samih je odvisno, da to ceno zvišamo in sicer na ta način, da postanemo sami konsumenti mesa. S tem se konsum poveča, s konsumom vred se poveča povpraševanje po mesu in ob enem zmanjša število klavne živine, kar ima za posledico, da se cene višajo. Mesarji nam ponujajo »iz posebne naklonjenosti« po 450 l. za kg teleta. Ako pa jaz hočem imeti kg teletine, moram plačati zanj 10 l, ako si pa privoščim nekoliko teletine v obliki golaša, jo moram plačati po 25 l. Mnogo takih neprilik bi nas rešile ravno prej omenjene zadružne vaške kuhinje. Podstrežja in kleti takih kuhinj bi lahko izrabili kot prekajevalnice za svinjsko meso in šhrambe mesnine, s čimer bi dosegli, da nam prasičev ne bo treba prodajati po 6 l, ampak bi naredili salame, katere bi prodali za 3 krat 6 lir kg, doma bi nam pa ostala slanina in marsikatera kost za izboljšanje mineštre skuhane v modernem kotlu v domači vaški kuhinji. — Le v razširjenju zadružništva in v udeleževanju ideje za skupnost je naša rešitev!

Naročite „Edinost“

ŽITNO TRŽIŠČE

Italijansko žitno tržišče je v zadnjih štirinajstih dneh stalo pod vplivom ponovne revalorizacije lire. Poslovanje je iz različnih vzrokov skoro doseglo ničlo.

V krajino slabem položaju se nahaja mlinska industrija, ki preživlja izvanredno težko krizo, ki se izraža v stalnem nižanju proizvodnje. Poročila naznanjajo, da je produkcijska kapaciteta veleobratov dosegla okroglo 50% in da bo več velikih mlinov v najkrajšem času prenehalo z obratovanjem.

Uvoz pšenice iz obdonavskih držav v Italijo, ki je v prvih štirih mesecih (september-december) letošnje kampanje znašal okroglo 100.000 q mesečno, je padel v januarju t. l. na 30.480 q in dosegel preteklega meseca neznatno vsoto 6.531 q. Izmed ostalih držav, ki izvažajo pšenice v Italijo, je odpisala Sev. Amerika s Kanado v italijanske luke januarja 2.3 milijona, februarja 1.2 milijon q; Argentina 247.000 oz. 446.000 q; Rusija 448.000 oz. 69.000 q; Avstralija 463.000 oz. 330.000 q. Iz gornjega razvidimo, da je bilo odpisane pšenice za januar pribl. 3.500.000 q, a za februar 2.360.000 q.

Tudi koruza je nazadovala v ceni. Originalne oferte ostajajo sicer pri neizpremenjenih cenah, a napredovala je lira, ki jih je potlačila za nekaj točk. V zadnjih dneh opažamo, da so se terminske cene argentinskega blaga nekoliko učvrstile, kar je vplivalo tudi na Evropo. Jugoslovnsko blago kljub izboljšanju lire ne konvencira. Sicer je pa ravno nastopilo pomladno vreme, ki skrajno slabo vpliva na vagonsko blago. Pomišljati moramo, da Jugoslavija tvori zmrznjeno koruzo, ki se pri prevozu na železnici odjuzi, in zgoditi se zna, da jo prejmemo v defektnem stanju. Cene romunske »Foxani« so za spoznanje okrepile. To je menda v zvezi s prejšnjimi velikimi kupcijskimi kupčijami, katerim mora sedaj slediti dobava. Tako mora na pr. Rumunija odposlati po suhem do 10. aprila t. l. najmanj 10.000 vagonov.

Naša dežela je s koruzo popolnoma založena; morda ni bila še nikdar poprej tako založena z njo, kakor danes. Kupcijski posli so padli na minimum. Fr. C.

Ptiči in otroci

(Konec.)

Sedaj pa primerjajmo lovca in otroka. Nagib je pri obeh popolnoma eden in isti. Želja po dosegu težke dosegljivosti! Znano je, da se ta želja veča sorazmerno z težko dosegljivostjo, naj li že predmet želje obstaja v obliki jajca, sme, ptiča, ideala ali česa poljubnega sporta ničesar spodbujajo, ampak nasprotno imenujemo ravno lov »plemeniti« sport, je li pravilno, ako nedorastlega, nerazodnega otroka, ki mu popolnoma enak nagib narekuje stikanje za ptiči, imenujemo neusmiljenega, krutega, hudobnega, brezsrčnega itd. Najprimitivnejša razsodnost nam pokaže, da otroka ne vodijo po gmovju in drevvju prej označene grdobije, ampak želja: Ptiči, ki zna letati po zraku, bi rad imel — kakor si želi lovec jerebico, srno, zajca ali kaj podobnega. Poreče kdo, kako da so otroci specializirani ravno na ptiče? To ni res! Otroci pač nima drugega na razpolago. Dajte mu puško in pravico kakor tudi možnost in priliko za »navadni lov v pravem pomenu, potem ga bodo ptiči brigali presneto malo, ampak lažil bo za drugo divjačino kakor najzdravnejši lovec. Tudi ne smemo pozabiti, da je stikanje za ptiči nekaj rudiment iz prazgodovine človeštva, ko so odrasli moški hodili na lov, otroci pa iz umljive želje postali enaki očetu in deloma v približek domači kuhinji stikali za zajci in ptičji mladiči, kar jim je bila nekakia tolažba in pripravljanje za poznejše lovsko življenje.

Tako vidimo, da je ta pojav pri otroku nekaj popolnoma naravnega. Res se pri tem dogajajo nepravilnosti in grdobije, katerih pa ne smemo direktno postaviti na rovaš otrokove pokvarjenosti. Navadno je tako: Otroci navadno skupno stikajo za gnezdi, skupno ga najdejo, razsodnost ni, pač pa nastopi pri vsakem posamezniku želja, da bi bilo gnezdo njegova izključna lastnina. Ker pa to v pretežnem številu slučajev ni mogoče, se porodi nevoljnost, katere žrtev postane ubog gnezdo z mladiči ali jajci vred. Seveda se dogajajo tudi slučajji direktne neusmiljenosti, vendar so le redki, ako se pa dogajajo, je največja strogost in kazen ter tudi občutna telesna kazen od strani staršev popolnoma umestna.

Ako je torej stikanje za gnezdi nekaj popolnoma naravnega, naj se li vrši nemoteno dalje? Ne, gotovo ne! Korist ptičev, posebno manjših ptičev je neizpodbitna in ne le kmetovalcu, ter ljubitelju narave in ptičev, ampak vsakemu pametnemu človeku je v dolžnost, da ptiče neguje in varuje. Gotovo bi zadel na pomilovalen posmeh lovec, ako bi mu očitali njegovo hotno ali nehotno krutost, enako način, s katerim smo do sedaj skušali pri otrocih zmanjšati to zlo, ni rodil do sedaj nobenega uspeha. Treba ga je torej na vsak način predrugačiti ali pa izkušati obiti. Kako to? Čisto enostavno.

Vrnimo se zopet k lovcu. Po severnih krajih Evrope živi škrl (štorklja), gnezdi po hišnih steme-

nih in lastniki hiš tem ptičem olajšujejo na vse mogoče načine stavljenje gnezda. V teh krajih bi lovec gotovo zadel na največje zaničevanje in najbrže tudi kazni, ako bi se tako daleč spozabil, da bi s strelom sklatil ptiča s strehe. Pogledimo pa pri nas. Lovska družba se nahaja na lovu za zajci, jerebici ali drugo zverjadjo. Peteljni so napeti, psi so v najživahnejšem delu, kar završi v zraku in 20 m nad glavami lovec se prikaže štorklja. Mari mislite, da bi kateri naših lovec pomišljal? Ne, ampak streljali bi kakor na fronti in onemu, ki bi se posrečilo sklatiti ubogo pritepenca na tla, bi gotovo vsi ostali čestitali, bili bi mu prav po lovsko nevoščljivi in strel bi ponosno odnesel mrtvega ptiča domov kot lovsko trofej, zadnje lire bi morda izdal iz žepa da bi ga nagatil in se tako z njim ponašal še dolgo vrsto let.

V čem obstoji bitstvo razlike med severnimi kraji in našimi? Škrl je na severu nekaj navadnega, lovec ga vidi vsak dan in zato mu niti na misel ne pride, da bi se tozadevno pregrešil. Pri nas je to ravno obratno. Prej smo omenili, da raste želja za velikostjo dosegljivosti. V tem grmu tiči zajec Olajšajmo otroku, oziroma omogočimo mu doseg ptiča in istočasno smo z gotovostjo zmanjšali tudi njegovo tozadevno željo, ker smo mu jo nekako uspavali in utešili. V največjih slučajih je otroku ptič ptič in ne dela posebne razlike. Iz lastne izkušnje vemo, da oni otroci, ki so v posesti kakega ptiča, ne lažijo po gmovju, in ako se to dogaja, je to le posledica otroške in otročje družabnosti. V omogočenju tega so posebno primerni kanarčki in to tem bolj, ker so se izvalili in vzredili v sužnosti in jim je zlata prostost neznan. Tudi se kanarček v sužnosti rad plodi in redi brez posebnih težkoč, zato bi se v par letih tako razmnožil, da bi ne bilo nobene hiše brez njega. Ako bi se troški za tiskanje knjig, brošur, predpisov in zakonov v varstvo ptičev obrnili v drugo smer n. pr. za nagrade kanarčkorejcev, bi v najkrajšem ali vsaj doglednem času preganjanje ptičev od strani otrok popolnoma zatrl ali pa vsaj najzadnjeje omejili.

Jako pripravi na to bi bili tudi veliki ljudi: Vran, vrana, kavka, šoja, sraka. Prvič so ti ptiči v sužnosti jako zabavni ter se tako udomačijo, da sploh ne grede več od hiše kot reakcija zato, da so v prostosti najbolj boječi in napram človeku najmanj zaupljivi.

V naših krajih postanejo kosi največkrat žrtev otroške želje po posesti ptičev. Bodi si, da je za vrbac kosov največ, bodisi da kos gnezdi navadno pri tleh ali vsaj nevisoko od tal — mladih kosov pogine na stotine. Kog je namreč utemeljeno čislati kot eden najboljših pevcev. Ni čuda torej, ako otroka posebno mika. Gnezdo mu ni težko najti in mladiče pobirajo iz njega se negodno. Mučenstvo se začne. Mladič je lačen, čvka in široko odpira kljun in nevede otrok mu ga zagati s polento ter ne pomisli, da v naravi kos ne pozna polente, ampak si predstavlja, da je polenta, ker zanj dobro, skoraj edina hrana, dobra tudi za ubogo ptiča. Premnogo dobrega bi torej napravili, ako bi mesto krega, pridigovanja in kaznovanja, učili otroke, da dajo ujetemu mladiču primerne hrane, takšne, kakor jo uživa v prosti naravi. S tem omogočimo, da se mladič zredi, tako ostane v posesti otrokovi in pri kolikšni skrbni negi živi toliko let, da otrok doraste in mu pamet in delo ne dopuščata stikanja za ptiči. Lepo knjigo o vzreji ptičev je spisal v nemškem jeziku znani ornitolog Kurt Flörke (Kosmos-Verlag). Dobro bi bilo, ako bi se s pisateljem dovoljenjem predstavila vsaj v odlomkih, ki se nahajajo na naše ptiče.

Na ta način bi v par letih za varstvo ptičev več dosegli nego do sedaj v mnogih 10-letjih, naše gmovje bi oživelo in kmalu bi bili kakor v Harzu, kjer nese domaćin reja kanarčkov lepih in mnogih tisočakov, od katerih veliko preostane, da se po zimi prehranjujejo divji ptiči, in kjer otrokom niti od daleč ne pride na misel, da bi stikali za gnezdi.

RAZNE ZANIMIVOSTI

Nova ruska lirika

Nikolaj Tihonov, eden najkrepkejših zastopnikov narodne ruske lirike je izdal v državni založbi zbirko svojih najboljših pesnitev pod naslovom: »Poemy«. — Ruski proletarski pesnik Aleksander Žarov opeva rusko narodno godalo — harmoniko v svoji vnešeni pesnitvi »Garmon«, ki je res prava ljudska pesem. — Pavel Radimov, ki poje v heksametrih in ga radi tega imenuje kritika »vaskiga Homerja«, je zopet izdal zbirko svojih vaških pesmi pod naslovom »Derevnja«. Knjiga je okrašena z njegovimi risbami, zakaj ta vaški Homer ni samo pesnik, ampak tudi risar. — Vasilij Kazin, nadarjeni ruski simbolist je opisal v svoji knjigi »Lisčiji kozuh in ljubezen« roman meščana in vaške lepote. — »Edinost« leta se imenuje pesniška zbirka Aleksandrovskega in

»leto uspehov« druga zbirka pesnika Sajanova. Obe zbirki sta polni patosa revolucionarne dobe in nekoliko zastareli.

Domevina Jugoslovancev v Goethejevem zrcalu

Predavanje pod gorenjim naslovom in z gorenjo vsebino je imel lansko leto v Frankfurtu znani prijatelj in dober poznavalec Jugoslovencev Hermann Wendel in sicer v neki družbi Goethejevih častilcev. To predavanje je izšlo v posebni brošuri. Wendel je moral Nemcem po več desetletjih ignorance Jugoslovance znova odkriti. To je delal in dela mož z veliko vnamo, znanostjo in zmožnostjo, dasi je njegov trud s hvalečnostjo le skopo povrnjen. V omenjenem predavanju se Wendel ni dotaknil samo Goetheja, ampak je orisal vse medsebojno duhovno občevarje Nemcev in Jugoslovencev do Goethejeve smrti. Pokolenje okrog leta 1827 je deželo Srbov s hrepenenjem iskalo. Ne samo z besedo, ampak s srcem, na perutih človečanstva. Škoda, da je velik kup gradiva te vrste znanosti in spoznanj obležalo ob Goethejevih vratih in jih ni nihče uporabil, da bi zidal stavbo dalje. Šele tedaj bi bili Slovani preželi nemškega duha in to bi mu ne bilo v škodo. Solobni duševni velikani Nemčije niso nikakoli Goetheji, niti zdaleč ne. Važni in bogati viri se jim kopičijo ob zaprtih vratih, gluha ušesa jih ne slišijo. Goethe in njegovi sovratniki pa so prisluskovali še tako majhnemu pojavu, ki bi jih mogel obogatiti. — Wendelovo predavanje je posebno za Nemce aktualnejše, kot bi si kdo spočetka mislil. —

—fb—

Kitajska univerza v Moskvi

Kakor znano, je sovjetska vlada ustanovila v Moskvi kitajsko univerzo, kjer se sinovi »Nebeškega cesarstva« izobražujejo v marksističnem duhu, ki ga po dovršenih študijah zanesajo v svojo domovino in ga tam širijo. Na tej univerzi je vpisanih okoli 600 kitajskih slušateljev, med katerimi je tudi 50 žensk. Med njimi se nahajata tudi sin in hčerka generala Fenga, o katerem pravijo, da je po rodu Slovak, ter hčerka generala Čang-Kan-Seka, poveljnika kitajske nacionalistične vojske, ki operira pred Sanghajem. Rektor te univerze je sovjetski prvak Radek. Univerza razpolaga z bogato knjižnico, ki šteje okoli 80.000 knjig. Razen tega ima svojo lastno tiskarno, ki tiska predavanja v 20.000 izvodih, katere potem razpošiljajo po vseh kitajskih mestih.

Skrivnost velikoga meteora

Pred kakimi 14 dnevi je odpotovala iz Leningrada ekspedicija, ki jo je organizirala Ruska akademija znanosti z namenom, da najde ogromni meteor, ki je padel leta 1912. pri reki Podkamennaja v jensejski guberniji, nedaleč od tovarne »Centrosojuz«. Ta meteor je svojčas vzbudil veliko zanimanje ne samo v znanstvenih krogih, temveč tudi med tamosnjim priprostim ljudstvom, ki ga je smatralo in ga še sedaj smatra kot nekako čudovito nebeško prikazen. Meteor je tako ogromen, da je pri padcu povzročil izredno silen zračni val, ki je opustošil stoletne gozdove kakih 400 km naokrog. Tekom časa je rastlinstvo popolnoma pokrilo mesto, kjer tiči meteor globoko zarit v zemlji. Zato bo imela ekspedicija precej težaven posel, tudi ker mu tamosnje prebivalstvo pripisuje božanska svojstva, in ga zato prikriva, da bi ga ne oskrunila človeška roka.

2500 let stare človeške kosti

Ko so te dni kopali temelje neki hiši v Varšavi, so delavci našli meter pod zemljo staro bronasto posodo, polno človeških kosti. O najdbi je bil obveščen ravnatelj varšavskega arheološkega muzeja, ki je ugotovil, da so kosti iz leta 500 pred Kristusom. Pred vojno, ko so kopali utrdbe, so našli na istem mestu mnogo starih posod, a jim tedaj ruske vojaške oblasti niso pripisovale nikake zgodovinske vrednosti.

Knjige iz niklja

Kljub svojim osemdeset letom se ni izgubil Edison vere v izumiteljski dar človestva. Za bližnjo bodočnost je prerokoval mnogo novih izumov, ki bodo pomenjali in povzročili popolnoma novo preureditev človeškega življenja. Ena izmed teh novosti je nadomestek za knjižni in časniški papir iz niklja. Edison meni, da se bodo dale napravitve ko las tanke plošče iz niklja, ki bodo cenejše, trdnjše in upogibljivejše od papirja in ki bodo sprejemale prav tako, če ne še raje tiskarsko črnilo. Edison je proračunal, da bo knjiga, ki bo imela 40.000 takih strani, debela samo tri centimetre, tehtala bo par funtov in bo veljala malenkost, kakih par lir. Če pomislimo, da lahko še mi ušakamo, če ne mi, pa skoraj gotovo naši znanaki, knjige in časniki, ki se ne bodo dali uničiti, se moremo zares čuditi, s kako brzimi koraki napreduje tehnika. Veleum, kakršne je Edison, pa sluti te iznajdbe že naprej in ni izključeno, da bo on tisti, ki bo podaril človestvu prvo neuničljivo knjigo iz niklja, ki bo

prebila tisočletja in pričala poznim rodovom, kako smo bili nekoč z Edisonom vred iznajdljivi.

Polovica sedemletnih otrok jetična

Pred nekoliko dnevi so se preiskali vsi otroci prvega razreda ljudske šole na Dunaju na podlagi takozvane Pirquetove kožne reakcije, če so jetični. Uspeh je bil naravnost strašen. Ugotovilo se je, da je 40 do 50 odstotkov učencev prvega ljudskošolskega razreda tuberkuloznih. Iz pozitivne reakcije se ne sledi, da je bolezen že izbruhnila. Tudi taki otroci so lahko zdravi in lahko ostanejo zdravi, toda le, če se strogo varujejo in skrbno pazijo. V vsakem posameznem slučaju se je naznačil uspeh preiskave staršem dobitnih pol.

Postal bogat po smrti

Ni dolgo od tega, ko se je vršilo v Nemčiji žrebanje loterije Rdečega križa. Glavni dobiček je znašal 40.000 mark (nad 200.000 lir). Minili so dnevi, a lastnik srečke, ki je zadel glavni dobiček, se ni hotel oglasiti. Sedaj se je pa posrečilo ugotoviti lastnika srečke: za zalost je ta umrl. Bil je to krošnjar, ki je živel v predmestju Frankfurtu in bil tako ubog, da je prodal svoje telo anatomičnemu zavodu v Marburgu. Ko je pred kratkim zbolel, je prišel v bolnišnico, kjer je kmalu nato umrl. Po njegovi smrti so šli svoji v bolnišnico po obloko pokojnega sorodnika in dobili v žepu jopiča iskano srečko. Glavni dobiček dobe seveda sorodniki. — Pred par dnevi smo poročali, da je na Ogrskem znorel uradnik Horvat, ko je zvedel o svoji veliki sreči in glavnem dobitku, na Nemškem je pa zadel krošnjar, ki je bil iz same bede prodal svoje kosti, glavni dobiček — po smrti.

Tek za dijamanti

V južni Afriki je navada, da se postavijo vsi oni, ki hočejo dobiti en kos pravkar odkritega dijamantnega polja, v dolgo vrsto in se na dano znamenje zaletijo proti omenjenemu zemljišču. Kdor prvi pride, napiše na v zemljo zapiceno tablico svoje ime in na tistem mestu lahko koplje svojo srečo. Tako letanje organizira policija, ki nadzoruje, da se vrši tekmovalno strog po predpisih. Bogatejši ljudje, ki sami ne morejo tekat, najamejo posebne izurjene tekače, ki jim za masno nagrado pribere potrebne kos zemljišča za kopanje. Taka tekma se je vršila pri Grastfonteinu blizu Johannesburga. — Tekme se je udeležilo nič manj ko 25.000 ljudi. Vrsta je bila dolga nad tri kilometre. Najprej so prišli do cilja seveda tekači po poklicu. To nenavadno letanje je gledalo kakih 20.000 ljudi, po večini evropski in ameriškanski potniki.

Velik dobrotnik

E. D. Libbey, steklarar v Toledo, mestu s približno 300.000 prebivalci v državi Ohio (Sev. Amerika) je zapustil glavni del svojega premoženja muzeju za upodabljanje umetnosti v svojem rojstnem kraju. Sedaj se je ugotovila visokost zapuščene svote, ki znaša dvajset milijonov dolarjev. Doslej se je vzdrževal muzej edino le s prostovoljnimi prispevki meščanov. Kljub temu se je razvijal in smatra se sedaj kot eno najbolj znanih umetniških središč v Zedinjenih državah. S tem volilom se bodo izpolnile v muzeju vse zbirke in se ustanovita še dve novi akademiji, in sicer akademija za upodabljanje umetnosti in za glasbo. Libbeyeva zapuščina je vsekakor ena med največjimi za umetnost.

Volkovi v Italiji in Španiji

V Castell Bagnolo (rimska pokrajina) je poljski čuvaj ustrelil volka, težkega 90 kg. Zver se je klatila že delj časa po tamkaških krajih in je bila strah ondolnemu prebivalstvu. Napadala je koze, teleta, govedo in osle in jih

mesarila. Šest let je divjala in šest let ji niso mogli do živga. Škoda, ki jo je povzročila v teh šestih letih, se ceni na 100.000 lir. Lansko leto je bila ustreljena njegova družica, volkuja. — V španski pokrajini Oviedo so napadli volkovi dečka, ko je šel domov, v hišo, ležečo v samoti, in ga popolnoma raztrgali in požrli. Sosedje so priredili nato lov na zveri in posrečilo se jim je postreliti devet volkov.

Moskovski Leninov zavod

Ta zavod je bil otvoren pred pol leta in ima namen zbirati vse, kar je v zvezi z Leninovim imenom. V arhivu se nahaja 13.139 Leninovih lastnorčnih podpisov, ki so shranjeni v tridesetih, proti ognju in strelji zavarovanih skrinjah. Poleg arhiva je tudi Leninova privatna knjižnica in nekateri predmeti, ki se nanašajo na Leninovo bolezen in smrt. Knjižnica zavoda lahko požre 600.000 zvezkov, a danes še ni polna. V nji je 2050 protizakonitih izdaj in 3000 letakov, ki so bili razširjeni pod caristično Rusijo. Poseben oddelček vsebuje 355 ruskih Leninovih del, 605 ruskih, 220 inozemskih del o Leninu. Inozemska literatura o Leninu je pisana v 40 jezikih. Med vsemi je 22 vzhodnih jezikov.

BORZNA POROČILA

Amsterdam 890-900, Belgija 307-312, Francija 860-867, London 107,45-107,75 New York 22-22,05, Španija 385-395, Svica 423-427, Atene 28,50-29,50, Berlin 520-530, Bukarešt 12,75-13,75, Praga 65,25-65,75, Ogrska 385-395, Dunaj 305-315, Zagreb 38,00-39,10; uradna cena zlata (19. III.) Lit. 419,38, vojnoškodninske obveznice 61.

JAKOB BEVC

uradna in stalna
Trst, Campo S. Giacomo 5
Zlato kupuje v vsaki množici po najvišjih cenah.
Krone plačuje višje kot vsi drugi. 156
Zlatega raznovrstnih ur in zlatenice.

Predno prodato
KRONA, GOLDNAR
ZLATO IN SREBRO
običajno zlatarstvo 111
V TRSTU,
STERMIN Via Mazzini 31. 43
kjer dobite najvišje cene. - Kupujem hitre mesece zastavljalec.

Tržaška posojilnica in hranilnica

registr. zadruga z omeji. poroštvom
uraduje v svoji lastni hiši
ulica Torre bianca 19, I. n.

Sprejema navadne hranilne vloge na knjižice, vloge na tekoči račun in vloge za čekovni promet, ter jih obrestuje

po 4%

večje in stalne vloge po dogovoru.
Sprejema »Dinarje« na tek račun in jih obrestuje po dogovoru.
Davek od vlog plačuje zavod sam.

Daje posojila na vknjižbe, menice, zastave in osebne kredite.
— Obrestna mera po dogovoru. —

Na razpolago varstvena celica (safa)
Uradne ure za stranke od 8.30 do 13 in od 16 do 18.
Ob nedeljah je urad zaprt.

Štev. telef. 25-67. 179

Najstarejši slov. denarni zavod

Tiskarna Edinost v Trstu

Izvršuje vsa tiskarska dela v najmodernejšem stilu kakor tudi v večbarvnem tisku. Razpolaga z najmodernejšimi stroji, črkami, Linotype, Stereotype ter rotacijskim strojem. Vsa naročila se izvršujejo točno in po zmernih cenah.

Ul. S. Francesco d'Assisi 20

MOČ PRETEKLOSTI

Roman v treh delih

Spisala V. J. Križanovska.
Iz ručine prevedel IVAN VOJK.

Cena L 6.—, po pošti priporočeno L 7.40. V inozemstvo L 8.60 proti vnaprej poslanemu znesku. - Roman je izdal iz založila Tiskarna Edinost. - Prodaje: Tiskarna Edinost v Trstu, Via S. Francesco 20/1. - Knjižarna J. Sloka, Via Milano 37 v Trstu. - Nar. Knjižarna, Gorica, Carducci 7. - Katoliška knjižarna, Gorica, Carducci 4. - Kraigher Josip, Postojna.

Vezne v originalne platnice (cena L 10) se dobi v knjižarni STOKA.